

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/30818-5
Saksbehandler Katrine Skajaa Gunnarsli

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for næring, kultur og miljø	06.02.2025

Høringsinnspill fra Agder fylkeskommune - forslag av forskrifter under lakse- og innlandsfiskeloven

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

Hovedutvalg for næring, kultur og miljø vedtar følgende:

1. Agder fylkeskommune mener forslagene til forskrifter som er på høring er gjennomtenkt og støtter forslagene i sin helhet, herunder forslag om:
 - a) å tilpasse myndighetsområdet i *forskrift om fysiske tiltak i vassdrag* slik at den følger ansvarsområdet for arter som henholdsvis fylkeskommunen og Statsforvalteren har forvaltningsansvar for. Dette innebærer for Agder sin del at myndighet i vassdrag hvor det kan finnes ål legges til Statsforvalteren.
 - b) at fylkeskommunen får myndighet til å kreve gjenoppretting på strekninger hvor vi har myndighet etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.
2. Agder fylkeskommune har følgende kommentarer til forskriftsforslagene, og ber om at disse vurderes før endelig vedtak:
 - a) Det må utarbeides kart som entydig viser ansvarsfordelingen for strekninger i vassdrag som har henholdsvis kun innlandsfisk som fylkeskommunen forvalter, og strekninger som innehar arter som Statsforvalteren forvalter (ål, laks, sjørørret, relikts laks, storørret, edelkreps, elvemusling samt andre arter oppført på norsk rødliste for arter). Kartet må holdes oppdatert.
 - b) Forslag til nytt femte ledd i § 1 i forskrift om *fysiske tiltak i vassdrag*, kan utgå. Det synes unødvendig byråkratisk at vedtak skal «fattes i samråd med» fylkeskommunen. Dette vil gjelde svært mange saker, da strekningen hvor Statsforvalteren har myndighet svært ofte også har innlandsfisk.
 - c) Agder fylkeskommune mener myndigheten til *utsetting av innlandsfisk* bør følge den samme ansvarsfordelingen som de øvrige forskriftene legger opp til, og at fylkeskommunen kan gi tillatelse til utsetting av innlandsfisk. Det innebærer også at fylkeskommunen opprettholder sin myndighet til å gi tillatelse til utsetting i lokaliteter hvor lokal bestand har gått tapt og i fisketomme vann i særlige tilfeller.
3. I tillegg foreslås mindre justeringer i ordlyd i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag:
 - Forslag til ny tredje ledd i § 1: Vi foreslår at «går» endres til «forekommer»
 - Forslag til nytt tredje, fjerde og femte ledd i § 1: «i og ved deler av vassdrag» kan mistolkes og er uklar. Vi foreslår at man beholder de gjeldende ordlydene som er «strekninger» eller «deler av vassdrag»

Vedlegg

Høring av forskrifter under lakse- og innlandsfiskloven

Høringsbrev myndighetstildeling etter lakse- og innlandsfiskloven 22. oktober 2024 (4)

forslag forskrift delegering og tildeling av oppgaver etter lakse- og innlandsfiskloven 22. oktober 2024 (3)

forslag ny forskrift om fiske etter innlandsfisk og fangst av kreps 22. oktober 2024 (2)

forslag til ny forskrift om utsetting av fisk mv. for kultiveringsformål 22. oktober 2024 (3)

forslag til endringsforskrifter (kultiveringsvirksomhet fisk mv. og fysiske tiltak) 22. oktober 2024 (3)

Sammendrag

Miljødirektoratet har sendt på høring forslag til nye og endring av eksisterende forskrifter under lakse- og innlandsfiskeloven. Fylkeskommunedirektøren støtter i all hovedsak forslagene, og mener disse kan bidra til å gjøre det tydeligere hvem som har myndighet hvor, såfremt det utarbeides kart som viser ansvarsfordelingen. Fylkeskommunedirektøren har enkelte kommentarer som gjelder fylkeskommunens ansvarsområde.

Det synes hensiktsmessig å tilpasse myndighetsområdet i *forskrift om fysiske tiltak i vassdrag* slik at denne følger ansvarsområdet for arter som henholdsvis fylkeskommunen og Statsforvalteren har forvaltningsansvar for. Dette innebærer for Agder sin del at myndighet i vassdrag hvor det kan finnes ål, legges til Statsforvalteren. Videre er det positivt at fylkeskommunen i forslaget får myndighet til å kreve gjenoppretting av ulovlige tiltak i vassdrag. Når det gjelder forskrift om utsetting av fisk mener imidlertid fylkeskommunedirektøren at myndigheten bør følge den samme ansvarsfordelingen som de øvrige forskriftene legger opp til, og at fylkeskommunen kan gi tillatelse til utsetting av innlandsfisk også i lokaliteter hvor lokal bestand har gått tapt og i fisketomme vann i særlige tilfeller.

Saksopplysninger

Miljødirektoratet har på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet, sendt på høring forslag til nye og endring av eksisterende forskrifter under lakse- og innlandsfiskeloven.

Hovedformålet med de nye forskriftene og forskriftsendringene er å:

- samle delegeringer og oppgavetildelinger etter lakse- og innlandsfiskeloven i én forskrift
- sikre at tildeling av oppgaver til fylkeskommunen og kommunen gjøres i forskrift hjemlet i lov
- forskriftsfeste og klargjøre ansvarsfordelingen mellom Statsforvalteren og fylkeskommunen når det gjelder forvaltningen av innlandsfisk.

Forslagene til forskrifter og forskriftsendringer er utarbeidet i forbindelse med den pågående prosessen med endring av særlovgivningen for å sikre at oppgaver til kommunene og fylkeskommunene blir tildelt i lover og forskrifter. Departementet kan ikke delegere oppgaver til, eller instruere, fylkeskommunen og kommunen ettersom de ikke er en del av statsforvaltningen. Myndighet etter lakse- og innlandsfiskeloven er i dag delegert til, eller tildelt, Miljødirektoratet, Statsforvalteren, fylkeskommunen og kommunen gjennom en rekke delegeringsvedtak og forskrifter.

Følgende forskrifter under lakse- og innlandsfiskeloven er på høring:

1. *ny forskrift om delegering og tildeling av oppgaver etter lakse- og innlandsfiskeloven*
2. *ny forskrift om fiske etter innlandsfisk og fangst av kreps (innlandsfiskeforskriften)*
3. *ny forskrift om utsetting av fisk, edelkreps og elvemusling for kultiveringsformål (utsettingsforskriften)*
4. *forskrift om endringer i forskrift om etablering og drift av kultiveringsanlegg for fisk og kreps og forskrift om fysiske tiltak i vassdrag*

Ansvarsområde i vassdragene

Statsforvalteren har forvaltningsansvar for anadrome laksefisk, edelkreps, elvemusling, ål og andre arter av innlandsfisk som er oppført i norsk rødliste for arter, storørretlokaliteter med svært stor og stor verdi samt relikts laks (byglandsbleke og namsblank). Fylkeskommunen har, som utgangspunkt, ansvar for øvrige arter og bestander av innlandsfisk.

I ny forskrift om delegering og tildeling av oppgaver etter lakse- og innlandsfiskloven tydeliggjøres det hvilke deler av vassdragene som henholdsvis Statsforvalteren og fylkeskommunen har myndighet over.

De viktigste endringene i forslagene som er på høring og som gjelder fylkeskommunens oppgaver er som følger:

- Innskrenking av strekninger i vassdrag hvor fylkeskommunen har myndighet etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.
- Myndighet til å kreve retting. Fylkeskommunen får etter samme forskrift myndighet til å kreve retting dersom tiltak i vassdrag ikke er i henhold til gitte tillatelser. Dette gjelder for strekninger i vassdrag hvor fylkeskommunen har ansvar.
- Myndighet til å tillate transport av levende fisk. Fylkeskommunen får hjemmel til å fatte enkeltvedtak om transport av levende fisk for strekninger som nevnt over.
- Innskrenking i myndighet som gjelder utsetting av innlandsfisk. I forslag til ny forskrift begrenses handlingsrommet ved at myndighet til å gi tillatelse i vann hvor naturlig bestand har gått tapt og i fisketomme vann overføres til Statsforvalteren.

Vurderinger

Generelt synes forslaget til nye forskrifter og forskriftsendringer godt gjennomarbeidet. Det er gjort en nødvendig opprydningsjobb i virvaret av delegeringsvedtak, og det er ryddet opp slik at myndighet på delstrekninger av vassdrag følger ansvarsområdet for arter. Dette gjelder for de fleste av forskriftene bortsett fra for i ny utsettingsforskrift. Der foreslås det at Statsforvalteren skal få overført noe myndighet for innlandsarter som fylkeskommunen ellers har myndighet for.

Endringer i forskrift om fysiske tiltak i vassdrag

Etter gjeldende forskrift om fysiske tiltak i vassdrag er fylkeskommunens sitt ansvarsområde avgrenset i vassdragene ved at myndighet er begrenset til strekninger i vassdragene hvor det ikke finnes laks eller sjørret (anadrom fisk). I praksis betyr det at fylkeskommunen har myndighet etter forskriften på strekninger uten anadrom fisk, men hvor det finnes ål og andre rødlistede arter. Nå foreslås dette endret slik at fylkeskommunen sitt ansvarsområde gjelder for strekninger som nevnt over, altså strekninger hvor det ikke er ål eller andre arter oppført på norsk rødliste for arter. I praksis innebærer dette for Agder fylkeskommune at myndighet for strekninger av vassdragene som er leveområde eller potensielt leveområde for ål, og vassdrag med elvemusling overføres til Statsforvalteren.

Agder fylkeskommune støtter forslaget om å tilpasse ansvarsområdet for forskriften slik at den følger ansvarsområdet for arter som henholdsvis fylkeskommunen og Statsforvalteren har forvaltningsansvar for. Det er imidlertid ofte usikkerhet knyttet til utbredelsen av vannlevende arter. Et typisk eksempel er forekomst av ål, som utvilsomt finnes langt flere steder enn der det er registrert funn. Vil høy sannsynlighet for forekomst i et vassdrag innebære at Statsforvalter behandler saker etter forskriften, eller skal det være registrert forekomst av arten? Utbredelse av ål vist fra artskart viser at dens potensielle leveområde er alle vassdrag fra kysten som ligger lavere enn 350 m.o.h. og i en avstand inntil 3,5 mil inn fra kysten. For Agder vil i så fall Statsforvalterens myndighetsområde etter forskriften utvides til å gjelde alle saker i de fleste vassdrag ca. 3,5 mil inn fra kysten, samt 4 større innsjøer med tilhørende gyteareal og deler av Otravassdraget. Vi anslår at godt over 50 %, kanskje så mye som 70 %, av søknadene om tillatelse til tiltak i vassdrag, ligger på strekninger som da Statsforvalteren vil få myndighet for.

Videre er det mange vassdrag/deler av vassdrag der ål eller anadrom laksefisk i dag er fraværende, men har forekommet tidligere. Typisk er dette mindre kystnære bekker og elver som er utbygd for vannkraft. Slike vassdrag har ofte konkrete planer om utbedring med hensyn til anadrom fisk (eller det kan senere bli aktuelt). Det er søkelys på dette ved pågående vilkårsrevisjoner og i vannforvaltningsplanarbeidet.

Storørretvassdragene i Agder er så vidt vi vet ikke undersøkt (grundig) med hensyn til gyteareal. Skal man legge til grunn at alle bekker/elver til disse innsjøene er potensielle gytebekker for storørret?

Fylkeskommunedirektøren ber Miljødirektoratet vurdere om det kan presiseres tydeligere i ny forskrift slik at forvaltningsmyndighetene lettere kan fordele ansvaret. Vi anbefaler at det i forskrift settes krav om at Statsforvalteren og fylkeskommunen enes om grenser i kart som viser hvem som har ansvar hvor.

Vedrørende forslag til nytt femte ledd i § 1, hvor det står at vedtak som berører arter eller bestander som den andre forvaltningsmyndigheten har ansvar for, skal fattes i samråd med denne. Fylkeskommunedirektøren kan ikke se at det er nødvendig at avgjørelser fattet av Statsforvalteren skal avstemmes med fylkeskommunen. Avgjørelser fattet ut fra hensynet til ål, anadrom laksefisk med videre vil også ivareta fylkeskommunens ansvarsarter. Alle vedtak skal dessuten vurderes etter saksbehandlingsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12. Videre har arter hvis ansvar ligger hos Statsforvalteren høyere forvaltningsinteresse og vil prioriteres dersom det oppstår interessekonflikt. Gitt at ny forskrift er tydeligere på ansvarsfordelingen mener vi heller ikke fylkeskommunens avgjørelser trenger å samrådes med Statsforvalter. For å unngå unødvendig byråkrati og å oppnå en mest mulig effektiv forvaltning ber vi derfor om at forslag til femte ledd i § 1 strykes.

Ny forskrift om utsetting av fisk, edelkreps og elvemusling for kultiveringsformål

Ny forskrift erstatter forskrift om utsetting av fisk og andre ferskvannsorganismer for kultiveringsformål, hvor fylkeskommunen har hatt myndighet til å gi tillatelse til utsetting av innlandsfisk.

Statsforvalteren har myndighet til å gi tillatelse til utsetting av anadrome laksefisk, relikte laks, innlandsfisk som er rødlistet, edelkreps, elvemusling på strekninger og i deler av vassdrag hvor disse er naturlig tilhørende. Fylkeskommunen har myndighet til å gi tillatelse til utsetting av innlandsfisk på strekninger og i vann uten de nevnte arter, og hvor Statsforvalteren har myndighet. Det presiseres imidlertid at Statsforvalteren har myndighet til å gi tillatelse til utsetting av innlandsfisk der den lokale bestanden er gått tapt og i fisketomme vann.

For Agder sin del vil ordlyden i forskriften være vanskelig å tolke for områder hvor fisken døde ut som følge av sur nedbør. Det er behov for en grenseoppgang om hva som er naturlig fisketomme vann og hva som er fisketomme vann hvor den lokale bestanden har gått tapt som følge av sur nedbør. I dag er det fylkeskommunen som har myndighet for begge tilfeller. Dette vil være å gå et steg tilbake i forhold til den oppgavefordelingen som lå til grunn etter forvaltningsreformen i 2010. Agder fylkeskommune mener myndigheten slik den er i dag bør opprettholdes slik at utsetting av innlandsfisk ligger til fylkeskommunen, og at ansvarsområdet følger de samme artene og strekningen som for øvrige forskrifter som er på høring. Dersom Statsforvalteren skal overta myndigheten vil det være behov for en grenseoppgang av hva som menes med fisketomme vann og naturlig fisketomme vann.

Regionplan Agder 2030

I Regionplan Agder 2030 er det satt mål om å ivareta landskap, naturmangfold, friluftsområder, landbruksområder, strandsonen og kulturmiljø for fremtidige generasjoner, gjennom utvikling, bruk og vern. Fremtidens Agder er et attraktivt fylke fordi naturmangfoldet og leveområdene til sårbare arter er ivaretatt, samtidig som naturressursene ivaretas på en bærekraftig måte. Dette betyr blant annet at vi har en bærekraftig forvaltning av innlandsfisk ved at vi høster av et overskudd i bestandene, samtidig som naturressursene ivaretas.

Saken har ingen konsekvenser for barn og unge.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget til nye forskrifter vil, slik det foreligger, ikke medføre økte kostnader for fylkeskommunen. Dersom forskriftsforslagene blir vedtatt og fylkeskommunen får redusert myndighet, vil dette kunne medføre noe reduserte kostnader for fylkeskommunen i form av noe mindre saksbehandling.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren støtter i all hovedsak forslagene, men har enkelte kommentarer som gjelder fylkeskommunens ansvarsområde. Miljødirektoratet bes vurdere å innarbeide punktene som er beskrevet i vedtak og i saksfremlegget.

Kristiansand, 23.01.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Anita Henriksen
fylkesdirektør